

Lesson 94

Binalik #2

Nabi Ibrahim, kinimmatan bentel sabab sandelnen

Panagna'an 6-22 (duk sinduwehin)

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'nnen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimmatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan "*Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan*".

Ellew inin pala'us ne kite bi **magbalik** si lapal kanabihan Tuhanin. Lapal kanabihanin istori du....istori **Tuhanin**....istori Tuhan mahāp manamalin sabab bakas tahnangnen supaya pihane duk tatimbulne me' tubu'an Apu' Adam malepas we' dusehin. Bang papandakte, **lapal me' kanabihanin Aka-aka Mahāp sabab bang sa'ingge a'a mangga'i mabentelin makajari hininang bentel si matahan Tuhan.** Lessonten ellew inin inēnan: "**Kinimmatan bentel sabab sandelten.**"

Istory diyalem kitab Tuhanin niya' tagna'anne duk niya' katambusanne kuwe' kēmon istori sinduwehin. Si lesson dehelluhin balikte tagna'an istorihin duk kitete we' a'a tagna'in, Apu' Adam, eddo'ne pe nuhut Nakura' Seyitanin, banta Tuhanin. Pegge' magduse Apu' Adam mintedde, kēmon tubu'nnen bang inanakan, andang ne dusehan duk si lān tudju narka' ne siye. Me' sinduwehin masuwéy, pa'inde: "Duse Apu' Adamin problemane du dihananne. Ga'i du meke'ine kite bi!" Saguwa' me' missā sa miya'anin, ga'i tapikilde Kitab Kanabihanin, pa'inne: "**Tagna', dambuwa' du hadja manusiya' magdusehin, si Apu' Adam. Iye miya'an tagna'an duse si dunyahin. Pegge' niya' ne duse si dunya, niya' isab kamatey dem dunya. Hangkan hep kēmon manusiya'in ujud matey pegge' kēmon magduse.**" (Roma 5:12)

Niya' eli'an, pa'inne: "Bang beytu panaki ga'i du padeheng sakihin si a'a tagna' masakihin!" Arak du isab sa miya'an bala' sabab duse Apu' Adamin, ga' du padeheng si iye hadja, saguwa' palatag si kite bi kēmon, kuwe' saki mekeleggey. Tagna' duse Apu' Adamin iye jānnen hangkan kēmon a'ahin bang inanakan, andang ne disaline madusehanin.

“Bang kabang sapi'in asti'an anaknen.” Sali' du kite bi, ta'eddo'te addatten amban papu'ten Apu' Adam. Bennal te'ed, sabab duse disalite diyalemten bi, hinukum kite bi ilegga salama-lama – bang ga' niya' tambal amban Tuhan para si kite bi. Iye aka-aka mahāpin we' niya' te'ed **tambal** minemes we' Tuhanin. Bakas tabatsate ne dem Kitab Tawrat, we' ellew pag duse disi Apu' Adam duk Sitti Hawahin pe, niya' ne pananggup Tuhanin pegge' ma'ase' iye. Nanggup iye we' papitune si dunya Mangalekkat mabentelin, inanakan we' budjang. Mangalekkat inin bu'usanne iyan laha'nен manjari kurban pagbayed utang me' duse tubu'an Apu' Adamin.

Si pagistadite dem Kitab Injilin takitete bi ne we' pag tekka waktu pangeddew Tuhanin, papitune du Dembuwa' bakas pananggupnen. Sine Manimbul pananggup Tuhanin? Iye Lella bentel, ga' niya' salla'-salla'nen, si **Isa AlMasi**. Pakale ka'am bang sa'ingge pinakitehan dem Lapal Tuhanin pagbidda'an Apu' Adam bakas magdusehin duk AlMasi mangga' bakas magdusehin. Pa'in Kitabin:

“Ka'ujudan lasa duk ase' Tuhan si kitehin pasōng pe amban ka'ujudan duse Apu' Adamin. Sabab duse Apu' Adamin, kēmon a'ahin suku'nen matey. Saguwa' me' manayima' lasa duk ase' Tuhanin kinimmatan ne bentel we' Tuhanin..... Siye inin ellum si surga' ga' tamanan duk patuhut siye pu si Isa Almasi magbaya' pegge' sandel siye pu Isa Almasi. Manjari, sabab dambuwa' duse hadja, kēmon manusiya'in suku'nen ilegga we' Tuhanin. Damikkiyan isab sabab dambuwa' hinangan bentel, kēmon manusiya'in makajari inampun duk kinimmatan bentel we' Tuhanin duk ellum siye ga' tamanan. Sabab ga' panuhut dambuwa' a'a panganda'akan Tuhanin, hangkan kēmon manusiya'in dusehan. Saguwa' sabab panuhut dambuwa' a'a panganda'akan Tuhanin, hangkan kēmon manusiya'in makajari kinimmatan bentel we' Tuhanin.” (Roma 5:17-19)

Iye miya'an pina'in dem Kitabin sabab a'a **maneppu Apu' Adamin** duk me' a'a **bina'ahuhan** we' **Isa AlMasihin**.

Inanakan kite bi kēmon neppu Apu' Adam. Saguwa' kēmon tubu'an Apu' Adamin tinawag we' Tuhanin supaya siye kuwe' **inanakan balik** dem ateyden, supaya inānan **paneppude Apu' Adamin** duk ginanti'an ne duk ne siye **neppu AlMasihin!** Sa'ingge inin makajari? Makajari hadja bang a'ahin **sandel** pu Isa AlMasi! Pina'in dem Kitab we' bang sandel kite dem ateyte we' ubus ne binayeden we' Panuhutanin Isa AlMasi duseten, limpiyuhan Tuhanin ateyten duk ba'ahuhanne kite sabab balakat Niyawa Sutsihin bu iye hāti inanakan balik we' Tuhanin. Ba'ahu kite pinapanjari sabab AlMasi; ellum ne kite duma'in para si diten saguwa' para si Dembuwa' bakas mamateyin duk ma'ellum balik para si kahāpanten.

Na balik ne kite bi mayam dem Kitab Tawrat duk pala'us kite bi mag'eseb-eseb bang sa'ingge pesōng Tuhanin **palanunen** we' papitune si dunya Mangalekkatin. Si me' lessonte magturul-turulin takalete sabab me' duwe anak Apu' Adam, si Kabil duk si Habil. Kahagad si Habil si pananggup Tuhan sabab Mangalekkatin, we' pitu iye bu'us laha'nен manjari kurban, saguwa' si Kabil, ga' kahagadne. Tinawag si Kabil we' Tuhanin supaya iye magbennal duk magsusun, saguwa' si Kabil ngamā hadja duk papateyne si Habil, salinen.

Ubus miya'an takalete we' ma'ekkahin me' tubu'an Apu' Adamin tuhutde lān si Kabilin. Kahāpan siye si duse, hangkan masa Nabi Nuley pa'in Kitabin: "*Takite Tuhanin we' lumandu' ne te'ed duse me' manusiya' si dunyahin duk luwal hadja tapikilden maghinangan mala'atin.*"

(Panagna'an 6:5) Bakas takalete we' iye maksud Tuhanin we' paka'atanne kēmon manusiya'in ilaseyan. Masa kala'at duk kabingkok miya'an, luwal Nabi Nu makahagad si me' pananggup Tuhan sabab Mangalekkatin, ga' niya' seddili. Hangkan dina'ak Nabi Nu we' Tuhanin ngahinang kappal hadje, supaya niya' pa'enna'ande duk me' pamilyanen duk me' hayep ma'ekkahin. Tiggel te'ed pamasensiya Tuhanin duk sandalanne me' madusehanin, sasang hininang we' Nabi Nu kappalin. Saguwa' ga' niya' magsusun duk kahagad si lapal Tuhanin, luwal Nabi Nu duk pamilyanen. Pegge' kapangandelan Tuhanin duk tuhutne pina'innen, ujudnen hinangne kēmon bakas pina'innen, paka'atanne kēmon mangga'i mangatu padiyalem kappal bakas dina'akne minemes para si siyehin.

Ubus miya'an, kitete we' me' tubu'an Nabi Nuhin magimut-imut takeyipatde Lapal Tuhanin, pegge' tubu'an Apu' Adam du isab siye duk disalide madusehanin kemuwede inanakan. Ubus iyan tabatsate sabab luma' langkew te'ed la'i si Babilon duk we' me' a'ahin suleyande magtipun kēmon a'a dem dunyahin pī si dembuwa' lahat duk suleyande ngahinang puweblo hadje duk luma' langkew miya'an panguntarade Tuhanin. Saguwa', hukum Tuhanin siye duk pinagseddili-seddili bissāhanden we' ne duk kinanat-kanat siye we' ne dem kēmon dunya.

Ubus miya'an niya' takalete istori hāp sabab **Nabi Ibrahim**. Bugtu', importante te'ed Nabi Ibrahim dem palanu Tuhanin supaya lekkatne me' manusiya'in amban dem antanan duse. Sama Nabi Ibrahimin nambahayang si me' tuhan-tuhanden, duk Nabi Ibrahim dusehan isab kuwe' kēmon me' tubu'an Apu' Adamin. Saguwa' takitere we' pabagala Tuhanin pu Nabi Ibrahim duk da'akne iye tahala' amban luma' samanen duk tahala' isab amban lahatne. Magpalanu Tuhanin ngahinang Nabi Ibrahim bangsa ba'ahu, duk amban bangsa inin pitu iyan si dunya Mangalekkat masutsihin. Iye binatsate dem Kitab Tawrat, si jūd Panagna'an, kapitulu sempuk-duwe, pag tapene' Nabi Ibrahim we' Tuhanin, pa'inne,

“Ambananun lahatnu iyan duk me' ka'usbahannun duk luma' metetto'anun duk pī kew si niya' dambuwa' lahat panolo'ante ka'u. Pa'ekkaku tubu'nun duk hinangku siye bangsa hadje. Ledjiki'ante du kew duk pabantuku ēnnun supaya kew ka'urung ledjiki' si pagkasina manusiya'in. Ledjiki'anu du sasuku mamissāhan ka'u mahāpin. Saguwa' sukna'anku sasuku manukna'an ka'uhin. Duk sababnu, iledjiki'an du isab kēmon bangsa dem dunyahin.” (Panagna'an 12:1-3)

Ine jānnen hangkan da'ak Tuhanin Nabi Ibrahim palinda hap lahat seddili? Mabaya' Tuhanin ngahinang iye bangsa ba'ahu. Ine jānnen hangkan mabaya' Tuhanin ngahinang Nabi Ibrahim bangsa ba'ahu? Maggara' Tuhanin we' amban bangsa iyan pene'ne me' nabi nulat Kitabin. Duk magniyat Tuhanin we' amban diyalem bangsa iyan isab papitune si dunya **Mangalekkatin**. Iye jānnen hangkan nanggup Tuhanin pu Nabi Ibrahim, pa'inne, “*Ledjiki'ante du kew.... duk sababnu, iledjiki'an du isab kēmon bangsa dem dunyahin.*”

Tumanan Tuhanin ke me' bakas pananggupne pu Nabi Ibrahimin? Awe', bugtu' tumananne! Pag da hatus tahun ne umul Nabi Ibrahimin duk andanen si Sara siyampū' tahun ne umulnen, urungan Tuhanin siye anak lella, si Ishak, sa bakas pananggupnen. Si Ishak inin niya' anakne lella inēnan si Yakub, duk si Yakub niya' sempuk-duwe anakne lella ujudnen manjari bangsa **Isra'el**. Ka'am, me' mangata'uhan Kitab Masutsihin, kata'uhanbi ne we' amban diyalem bangsa Isra'el inin paguwa' Mangalekkatin, pegge' Sitti Mariyam (sa'i si Isahin) duk si Yusup (sama-sama si Isahin) kaduwangan siye tubu'an Nabi Ibrahim. Hangkan pina'in dem ayat tagna' dem Kitab Injilin, pa'inne: *“Inin ēn me' kapapu'an Isa AlMasihin. Isa AlMasi inin tubu' si Da'ud duk si Da'ud tubu' Ibrahim.”* (Mateo 1:1) Bang si bantukne manusiya' – pitu Isa AlMasi amban me' tubu'an Nabi Ibrahim, duk si Ishak duk si Yakub. Saguwa' bang si niyawane masutsihin – Anak Tuhan Mabalakatanin iye, Lapal Tuhan te'edin pitu amban surga' supaya iye inanakan si dunya.

Na, balik kite bi si istori sabab Nabi Ibrahim, pegge' niya' pe importante subey ta'esebte sabab iye. Bakas takalete we' Nabi Ibrahim pag inanakan iye, andang ne iye dusehan sa kēmon tubu'an Apu' Adamin. Saguwa' inakahan kite bi dem Kitab we' kuwe'itu, la'i Nabi Ibrahim si surga' si harapan Tuhan Masutsihin, bu la'i iye salama-lama! Na, tilewte inin: **Ine bakas hininang Nabi Ibrahimin supaya ampun Tuhanin dusenen, duk kimmatanne iye bentel duk teyima'ne iye dem surga'?** Ine pa'in Kitabin sabab inin? Pa'inne: *“Kinahagad we' Ibrahim Tuhanin. Sabab pakahagad Ibrahim si Tuhanin, kinimmatan iye we' Tuhanin a'a bentel.”* (Panagna'an 15:6)

Kahagad Nabi Ibrahim si Tuhan. Kahagad Nabi Ibrahim **me' pina'in Tuhan si iyehin.** Hangkan kimmatan Tuhanin iye bentel. Ka'u, mapakale ellew inin, kahagad ke kew si **Lapal Tuhanin sa Nabi Ibrahimin kahagad?** Duma'in tinilew kamihin bang kahagad ke kew we' niya' Tuhan atawa we' dembuwa'-buwa' hadja Tuhanin. Bisan Nakura' Seyitanin kata'uhanne du we' niya' Tuhan! Iye kabaya'an Tuhanin we' kahagad kew si **me' pina'inne** sabab lān pagtimbul bakas minemesnen, sa Nabi Ibrahimin kahagad! Bakas inakahan kite bi bang ine subey kinahagadten bi. Ta'essebbi ke me' bakas pina'in we' Nabi Ibrahim la'i diyata' punu, ellew panōngne bili-bili ganti' anaknen? Pa'inne, "*Manyap du iyan Tuhanin anak bili-bili hinang kurban.*" (Panagna'an 22:8) Duk pag ubus sumbalin'e bili-bilihin ēnanne punu iyan *Tuhanin Nulung Sukal.* (Panagna'an 22:14) Ine jānnen hangkan punu miya'an inēnan we' Nabi Ibrahim "*Tuhanin Nulung Sukal?*" Pegge' Nabi Ibrahim nabi hep, pa'alne me' mapalabey si sinōngin. Pag pa'in Nabi Ibrahim, "*Tuhanin Nulung Sukal*", magpa'al iye sabab me' mapalabey si sinōng diyata' punu iyan si lugal pangaganti'an anaknen duk bili-bili diyata' pagkurbananin. Missā iye sabab ellew si sinōngin bang Mangalekkatin bu'us laha'nen diyata' punu iyan – **supaya timbulne kēmon makahagad si iyehin** amban hukuman Tuhan mabentelin.

Si pagistadite dem Kitab Injilin kitete we' pitu Isa Almasi si dunya me' duwe ngibu tahun puwas Nabi Ibrahim supaya tatumananne bakas pina'al we' Nabi Ibrahimin. Awe', si luwasan Awrusalam, diyata' punu bakas panōngan Nabi Ibrahim kurban bili-bili ganti' anaknen, la'i du isab bu'us laha' Mangalekkatin, si Isa, supaya talekkatne me' manusiya'in. Iye jānnen hangkan missā si Isa papales pag ubus iye ilansang diyata' olom duk sōng matey ne, pa'inne, "**Ubus ne!**" Bissā "ubus" ginuna tu'u, hātinan isab *kumpeleto*. We'ey pa'in si Isa "Kumpeleto nel"? Pa'inne miya'an pegge' **sabab kamateyne diyata' olomin kumpeleto ne palanu pagtimbulin**, andang ne tiggel minahalayak we' Tuhanin pinalabey amban me' nabihin. **Kurban sinōngan we' Nabi Ibrahimin duk kēmon kurban hayepin umbaga'an du, duk kumpeleto ne duk tuman ne umbaga'an iyan sabab kamatey Isa AlMasihin!**

Ka'u, mapakale ellew inin, kahagad ke kew we' Isa AlMasi du "bili-bili" mangga' niya' salla'-salla'nen duk iye kurban katambusan pinapitu we' Tuhan amban surga'in? **Pakahagadnun sali' ke duk pakahagad Nabi Ibrahimin?** Pakale kew bang ine pina'in Kitab Injilin sabab pakahagad Nabi Ibrahimin, pa'inne:

(Roma 4) ¹ *Manjari, ine pa'inte sabab Ibrahim....* ² *Bang upama Ibrahim miya'an kinimmatan bentel we' Tuhanin sabab maghinangan iye hāp, niya' si' miya'an jānne magabbu Ibrahim. Saguwa' ga' iye kapagabbu si matahan Tuhan.* ³ *Ine te' pa'in kitabin sabab Ibrahim?*

Pa'in kitabin we' kinahagad we' Ibrahim sanggup Tuhan si iyehin. Duk sabab pakahagadne miya'an inampun duk kinimmattan iye bentel we' Tuhanin....²² Hangkan hep pegge' kinahagad te'ed we' Ibrahim sanggup Tuhan si iyehin, "kinimmattan iye bentel we' Tuhanin," sa tasulat dem kitabin.²³ Me' tasulat sabab Ibrahim miya'an duma'in hep para si iye hadja,²⁴ saguwa' sampay kite bi sakup du isab. Pegge' kite bi kemon masandel pu si Isahn kimmattan Tuhanin du we' bentel pegge' kahagad kite bi si Tuhan, iye bakas mamakellum Panuhutanten bi, Isa Almasi, amban kamateynen.²⁵ Si Isa Almasi inin pinapatey sabab duseten bi duk pinakellum iye balik we' Tuhanin supaya kite bi ta'ampun duk kinimmattan bentel we' Tuhanin. Amin!

Hāp isab bakas pakale ka'am ellew inin. Karayaw pakale isab ka'am si lesson mapaturulin. Bang amban kabaya'an Tuhanin pala'us kite bi magbalik si lapal sabab me' nabihin duk payamante niya' nabi seddili importante tapene' we' Tuhanin supaya memesne lān para papitu Manimbul dunyahin. Nabi iyan Nabi Musa....

Karayaw iledjiki'an ka'am we' Tuhanin duk papasti'ne si ka'am hāti pina'in dem Kitabin, pa'inne:

"Kinahagad we' Ibrahim sanggup Tuhan si iyehin. Duk sabab pakahagadne miya'an inampun duk kinimmattan iye bentel we' Tuhanin." (Roma 4:3)

Wassalam